

The logo consists of the letters 'FA' in a large, serif font. The 'F' is dark blue and the 'A' is red. They are set against a white square background.

Prinsjesdag 2019

Een beknopte update

06-11-2019 | Door Bernd Heijnen, Kees van Oostwaard en Martijn Ras, allen werkzaam bij Fiscale Zaken VIVAT Verzekeringen

The logo for VIVAT, featuring the word 'VIVAT' in white capital letters on a dark blue rectangular background.

De belastingplannen voor 2020 maken niet veel 'los' in Den Haag. Het meest opvallende lijkt nog de mate waarin (een gedeelte van) de oppositie instemt met de plannen van het kabinet. Dat is ook noodzaak voor het kabinet nu het geen meerderheid meer heeft in zowel de Tweede Kamer als in de Eerste Kamer.

In dit artikel geven we een update van de onderwerpen die we in ons eerdere artikel over Prinsjesdag hebben besproken.

Tarieven box 1 en heffingskortingen

Tarieven box 1 en heffingskortingen

Het Belastingplan 2020 voert een flink aantal wijzigingen door in de tarieven van de inkomstenbelasting en de heffingskortingen. Het twee-schijvensysteem, ook wel de 'vlaktaks' genoemd, is vervroegd ingevoerd en er is flink gesleuteld aan de heffingskortingen. Een van de belangrijkste doelstellingen van deze maatregelen is het laten toenemen van de koopkracht van de lagere inkomens.

Door leden van verschillende fracties worden vragen gesteld rondom het globaal evenwicht van de belastingdruk tussen de werknemer, IB-ondernemer en DGA. De leden constateren dat ondanks het doel van een rechtsvorm-neutrale belastingdruk toch grote verschillen bestaan (voor een werknemer 49,50%, een zelfstandig IB-ondernemer 44,31% en een DGA 37,87%). Dit blijkt uit een voorbeeld tijdens de Algemene Financiële Beschouwingen. De staatssecretaris geeft aan dat dit voorbeeld alleen een vergelijking geeft van het marginale toptarief. Voor (uitgekeerde) winsten tot € 200.000 geldt een gecombineerd tarief van 37,87% en voor winsten vanaf € 200.000 geldt een gecombineerd tarief van 42,76%. De staatssecretaris benadrukt dat het de bedoeling van het kabinet is om vergelijkbare belastingdruk te bewerkstelligen ongeacht de gekozen rechtsvorm. Daarbij is het belangrijk om niet alleen de toptarieven te vergelijken maar ook de gemiddelde belasting- en premiedruk.

Specifiek wordt door Kamerleden gevraagd waarom het tarief in de eerste schijf van de inkomstenbelasting wordt verhoogd en het tarief in de hoogste schijf wordt verlaagd als het doel is om de koopkracht van lage inkomens te verbeteren. De staatssecretaris geeft als antwoord dat (meer) werken in het algemeen lonender moet worden. Dat geldt voor lage inkomens maar ook voor hogere inkomens. Hoe dat doel wordt bereikt verschilt per inkomen.

Voor de hoge inkomens geldt dat de koopkracht toeneemt door vooral de verlaging van de tarieven. Voor lage inkomens spelen de verhoging van de algemene heffingskorting en toeslagen een grotere rol.

Ons commentaar

Hoewel het klopt dat de toptarieven bij de verschillende rechtsvormen niet ver van elkaar vandaag liggen, geldt het toptarief bij de DGA pas vanaf een winst van € 200.000. Een behoorlijk verschil als men het tarief voor 2020 van 37,35% in de inkomstenbelasting voor inkomens tot € 20.711 vergelijkt met de winst tot € 200.000 waarvoor ongeveer hetzelfde tarief geldt (37,87%). Daarnaast hoeft een DGA gemaakte winsten niet onmiddellijk uit te keren en kan zorgvuldige planning bijdragen aan het verlagen van de belastingdruk. Natuurlijk is dan nog geen rekening gehouden met heffingskortingen, toeslagen en andere fiscale regelingen die het uiteindelijke nettoresultaat bepalen, maar de gemiddelde belastingplichtige ziet alleen het verschil in tarieven en zal dit niet direct begrijpen. Het voornemen van het kabinet om in deze periode van voorspoed de burger mee te laten profiteren van de aanhoudende welvaart klopt zeker. Zoals opgemerkt in onze afgelopen Prinsjesdagspecial, wordt wel duidelijk dat de ene groep burgers, zoals de middenklasse en DGA's, hiervan meer profiteert dan bijvoorbeeld de laagste inkomens.

Pensioen

Principeakkoord pensioen

Op 7 oktober 2019 heeft minister Koolmees van Sociale Zaken en Werkgelegenheid een planning van het principeakkoord pensioen ingediend bij de Tweede Kamer. De planning is onderverdeeld in deelonderwerpen. De belangrijkste staan hieronder opgesomd:

- Temporisering AOW-leeftijd: vanaf 2020 zal de AOW-leeftijd minder hard stijgen. De wet is inmiddels in juli 2019 aangenomen. Daarnaast wordt ook gekeken naar de gedeeltelijke koppeling met de resterende levensverwachting. Het bijbehorende wetsvoorstel is in de maak. De Tweede Kamer wordt vóór de zomer van 2020 geïnformeerd over de voortgang.
- Zware beroepen, verlofsparen en gedeeltelijke uitkering ineens: voor burgers met zware beroepen zijn de sociale partners en het kabinet in gesprek over plannen voor duurzame inzetbaarheid. De inzet is een drempelvrijstelling in de RVU van vijf jaar en een eventuele koppeling van het uittreedmoment aan het aantal verstreken dienstjaren. Daarnaast wordt gekeken naar een fiscaal-vriendelijkere vorm van verlofsparen en zijn plannen uitgewerkt voor de mogelijkheid om op pensioendatum tot 10% van het pensioenkapitaal ineens op te nemen.
- Notitie nieuw pensioenstelsel: vóór de zomer van 2020 wil de minister de Tweede Kamer een notitie sturen waarin de hoofdlijnen van het nieuwe pensioenstelsel staan beschreven. De inhoud en uitwerking van deze notitie staat onder regie van een stuurgroep. Deze stuurgroep bestaat uit het kabinet, de sociale partners en adviserende leden vanuit onder andere DNB, AFM, het Verbond van Verzekeraars en de Pensioenfederatie. Het uiteindelijke doel is om op basis van de genoemde notitie begin 2021 een wetsvoorstel te hebben uitgewerkt en deze in te dienen.
- De minister heeft het Centraal Planbureau onder meer gevraagd onderzoek te doen naar de effecten van het nieuwe stelsel. En ook over de consequenties van een langdurige lage rente op langere termijn voor het nieuwe pensioencontract. Hij streeft ernaar de uitkomsten van deze onderzoeken in de hoofdlijnennotitie vóór de zomer 2020 te delen met de Tweede Kamer.

Ons commentaar

Twee aspecten vallen ons op:

- 1) het tijdspad tot indiening van het wetsvoorstel voor een nieuw pensioenstelsel is naar onze mening vrij kort en zeer ambitieus. We zijn benieuwd - gezien de afgelopen tijd ontstane spanningen tussen het kabinet en de sociale partners op dit onderwerp - of consensus wordt bereikt over de te varen koers van het nieuwe pensioenstelsel.

Te meer ook gezien de afspraak dat het wetsvoorstel uitsluitend mag worden ingediend als de stuurgroep het hierover unaniem eens is.

- 2) Een aantal speerpunten van de sociale partners, zoals de temporisering van de AOW-leeftijd en de tegemoetkoming voor de zware beroepen, is al omgezet in wet of zijn in vergevorderd stadium. Dit lijkt de onderhandelingspositie van het kabinet te verzwakken aangezien de sociale partners al voor een (groot) gedeelte hebben wat ze willen. Het kabinet zal zich de komende tijd standvastiger moeten gaan opstellen om haar initiële plan tot wasdom te brengen. De discussie over de mogelijk door te voeren kortingen op pensioen bij de pensioenfondsen helpen daarin natuurlijk niet mee en vertroebelen mogelijk de discussie en de weg naar een nieuw pensioenstelsel.

Lijfrente

Saldolijfrente

Het kabinet heeft voorgesteld de heffing in box 1 per 31 december 2020 te handhaven voor zogenoemde zuivere saldolijfrenten.¹ Aangezien de fiscale behandeling en de diverse vormen van saldolijfrente ingewikkelde materie is, bevat de Nota naar aanleiding van het Verslag² een extra toelichting over de achtergrond van de maatregel.

Kamerleden hebben gevraagd naar de budgettaire gevolgen van de voorgestelde aanpassing van het overgangsrecht. Die blijkt nihil te zijn. Reden is dat de groep van niet-zuivere saldolijfrenten (ook wel hybride saldolijfrenten genoemd) bij de invoering van het overgangsrecht niet in beeld was. Uit de beantwoording blijkt duidelijk dat het tegengaan van onbedoeld oneindig belastinguitstel voorop staat bij de keuzes die zijn gemaakt bij de vormgeving van het voorstel.

Ook hebben Kamerleden gevraagd op welke wijze een boxsplitsing van hybride saldolijfrenten uitgevoerd zou moeten worden (mocht daarvoor worden gekozen).

Per 31 december 2020 moet worden afgerekend over de waarde van het box-1-deel. Het blijkt echter vrijwel onmogelijk om die waarde te kunnen vaststellen. Dat vereist op de eerste plaats een keuze over de verdeling, bijvoorbeeld naar evenredigheid van de wel of niet afgetrokken premies. De belastingplichtige zou dan nog in beeld

¹ Zie voor een uitgebreide uiteenzetting van dit onderwerp en definitie van het begrip zuivere saldolijfrente ons artikel [Prinsjesdag 2019 \(Werken aan welvaart\)](#)

² Kamerstukken 35 302, nr. 13

moeten hebben welke premie hij wel of niet in aftrek heeft gebracht. Verzekeraars weten dat niet; die kunnen alleen de premie zien die is betaald. En de Belastingdienst heeft alleen inzicht (gehad) in de aftrek, maar weer niet in de totaal betaalde premie. En dat tot ver in het verleden. Dat is ook exact de reden waarom de in de periode 2001 en 2009 bestaande boxsplitsing voor lijfrenten met ingang van 1 januari 2010 is aangepast. Daarmee zijn de bestaande problemen met boxsplitsing voor de praktijk opgelost.

Desgevraagd geeft de staatssecretaris aan dat tax planning voor de groep hybride lijfrenten zich daarvoor niet leent, in tegenstelling tot bij de zuivere saldolijfrenten. Deze hybride verzekeringen voldoen namelijk aan de voorwaarden voor fiscale facilitering.

De staatssecretaris heeft geen zicht op de data wanneer de polissen voor de nu bestaande saldolijfrenten zullen aflopen wanneer de saldolijfrenten zonder beëindiging van het overgangsrecht zouden doorlopen. Hij tekent daarbij aan dat de lijfrenteverzekeringen niet eindigen op 31 december 2020, maar dat sprake is van een heffingsmoment.

Ook zijn vragen gesteld over de mogelijke betalingsproblemen voor belastingplichtigen met een zuivere saldolijfrente. Daarop reageert de staatssecretaris als volgt: *“Naar de mening van het kabinet weegt het beëindigen van de mogelijkheden voor langdurig belastinguitstel voor deze groep, waarbij in het overgrote deel van de gevallen met de zuivere saldolijfrenten fiscale voordelen in de inkomstenbelasting, in de vermogensrendementsheffing (vanaf 2001) en in de vennootschapsbelasting zijn genoten, zwaarder dan de mogelijke betalingsproblemen die zich in individuele gevallen kunnen voordoen.”* Daar voegt hij nog aan toe dat de afrekenverplichting al twintig jaar in de wet vermeld staat en dat er ruimschoots tijd is geweest om zich hierop voor te bereiden.

Ons commentaar

De staatssecretaris spreekt in zijn reactie over een fictieve afrekening per 31 december 2020 (terwijl de verzekeringen doorlopen). Dat lijkt ons een verschrijving. Er wordt dan wel degelijk geheven en daar is niets fictiefs aan!

Of er voldoende voorbereidingstijd is geweest en er al dan niet betalingsproblemen ontstaan, zal met name afhangen van de vraag hoe de saldolijfrenten gewaardeerd moeten worden.

Daarin zal in voorkomende gevallen nog duidelijkheid moeten worden geboden (en dan blijkt pas of de staatssecretaris dit terecht zo stelt)
Voor het overige geeft de staatssecretaris een uitgebreide en nuttige toelichting over de noodzaak van de aanpassing van het overgangsrecht.

Sparen en beleggen

Voorstel nieuwe opzet box 3 (2022)

Vóór Prinsjesdag kondigde de staatssecretaris van Financiën al aan dat er voor de zomer van 2020 een wetsvoorstel komt om de heffing over inkomen uit sparen en beleggen in box 3 aan te passen. De contouren van de nieuwe opzet bespraken wij al in de Prinsjesdagspecial. Inmiddels is fors commentaar geleverd op de geschetste plannen.³

Aangezien de plannen met box 3 geen onderdeel uitmaken van de belastingplannen heeft de staatssecretaris de vragen hierover separaat beantwoord.⁴

In zijn reactie op Kamervragen benadrukt de staatssecretaris dat zijn brief van 6 september 2019 richtinggevend is en dat een deel van de invulling nadere uitwerking vereist.

Kamerleden hebben gevraagd naar budgettaire effecten van een wijziging in box 3. Zo kost een verhoging van het heffingsvrije inkomen met € 25 de schatkist € 12 miljoen. Een verlaging van het belastingtarief met 1%-punt kost € 130 miljoen.

Op de vraag welke andere varianten overwogen zijn voor een hervorming van box 3 geeft de bewindsman aan dat hij specifiek heeft gezocht naar een tegemoetkoming voor mensen met vooral of uitsluitend spaargeld.

³ Zie bijvoorbeeld [Business Insider](#) en [Tax Live](#)

⁴ Brief staatssecretaris van Financiën, 18 oktober 2019, kenmerk 2019-0000167017

Diverse fracties hebben vragen gesteld die gericht zijn op het werkelijke rendement. De staatssecretaris geeft aan dat door het huidige kabinet maar ook voorgaande kabinetten diverse varianten zijn onderzocht op haalbaarheid en uitvoerbaarheid. De uitvoering bleek, “ook op langere termijn, structureel problematisch” te zijn. De complexiteit voor burgers en Belastingdienst is te groot. “Het kabinet merkt hierbij op dat het forfaitaire rendement waar in het voorstel van wordt uitgegaan naar de mening van het kabinet nauw aansluit bij het werkelijke rendement.”

Net als de staatssecretaris maken Kamerleden zich zorgen over arbitrage rondom de peildatum. Het kan namelijk aantrekkelijk zijn om beleggingen rond de peildatum tijdelijk om te zetten in spaargeld. De Kamerleden hebben in dat kader gevraagd naar de uitvoerbaarheid door de Belastingdienst, de werkbaarheid en effectiviteit van de anti-arbitragemaatregelen. De staatssecretaris geeft aan dat deze maatregelen in het wetsvoorstel nader zullen worden uitgewerkt.

Bij veel fracties leeft de wens om de voorgestelde aanpassing eerder dan 1 januari 2022 in te voeren. Dat komt onder meer doordat er nog geen uitvoeringstoets heeft plaatsgevonden en die kan pas worden uitgevoerd zodra het voorstel volledig is uitgewerkt. Vervolgens is het systeem van de voorlopige aanslag een belangrijke factor. Dat systeem moet vóór aanvang van het betreffende belastingjaar in staat zijn om correcte voorlopige aanslagen op te leggen. Er is sprake van een zogenoemde structuurwijziging. Een dergelijke wijziging moet 15,5 maanden voor aanvang van het belastingjaar bekend zijn. Daardoor is volgens de staatssecretaris 1 januari 2022 de vroegst haalbare datum.

Een tussentijdse maatregel - denk aan het verhogen van het heffingsvrije vermogen of het wijzigen van het aangenomen deel van het vermogen dat wordt gespaard - is niet aan de orde. De staatssecretaris is van mening dat hiermee niet tegemoet wordt gekomen aan de problematiek van spaarders.

De staatssecretaris schrijft dat het kabinet geen aanleiding ziet om de wijze waarop de forfaitaire rendementen worden bepaald te herzien. “De forfaitaire rendementen zijn naar de mening van het kabinet een goede benadering van het werkelijk rendement.”

Kamerleden vragen ook naar de juridische houdbaarheid van de heffing over bijvoorbeeld obligaties.

De staatssecretaris reageert hierop door te stellen dat nog slechts de contouren zijn geschetst van het nieuwe systeem. Bovendien vraagt het aanpassen van de vermogensrendementsheffing om concessies.

De staatssecretaris verwacht wel dat belastingplichtigen (gedeeltelijk) hun portefeuille zullen saneren door bezittingen te verkopen om schulden af te lossen. Zo wordt het minder aantrekkelijk om woningen uit de vrije sector te kopen met geleend geld en die vervolgens te gaan verhuren. Hij vindt dit een positief effect omdat Nederland internationaal gezien een relatief hoog niveau van private schulden kent.

Zoals eerder al aangekondigd zal het wetsvoorstel vóór de zomer van 2020 bij de Tweede Kamer worden ingediend.

Ons commentaar

In onze beschouwing over Prinsjesdag hebben we al geconstateerd dat de rekening voor het lager belasten van spaartegoeden wordt neergelegd bij de overige 'niet spaarders'. Ook gaven we onder meer aan dat belastingplichtigen min of meer genoodzaakt worden om te kiezen voor óf sparen (en geen belasting betalen) óf (zeer) offensief beleggen (om voldoende rendement te halen die minimaal aansluit bij het fictieve rendement van box 3 (5,33% voor 2020)). Naar onze mening slaat de fiscale wetgeving dan door en wordt normaal gedrag - namelijk defensief of in ieder geval niet te offensief beleggen - sterk ontmoedigd. We hopen dan ook dat de staatssecretaris en de Kamerleden zich dit tijdig realiseren. De wens om de spaarders te ontzien slaat op deze manier door. Met belasting betalen over spaargeld is niets mis, zo lang het met mate gebeurt.

FA